

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ
ОБЛІКОВО-ФІНАНСОВИЙ ФАКУЛЬТЕТ

«ПОГОДЖЕНО»
Директор навчально-наукового
інституту економіки та управління
_____ В. П. Клочан
«__» _____ 2018р.

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Перший проректор
_____ Д. В. Бабенко
«__» _____ 2018р.

Декан обліково-фінансового
факультету
_____ О. М. Вишневська
«__» _____ 2018р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
з нормативної дисципліни «Фінансовий ринок»
(шифр за ПП 8)
для здобувачів вищої освіти денної форми навчання (4 курс)
на 2018-2019 навчальний рік
Галузь знань 0305 «Економіка і підприємництво»
Напрямок підготовки 6.030508 «Фінанси і кредит»
Освітній ступінь «Бакалавр»
Кваліфікація - бакалавр з фінансів

Кафедра фінансів, банківської справи та страхування
Курс – 4
Семестр - 8
Всього годин – 90 год./3,0 кред.
з них:
лекцій – 30 год./ 1 кред.
практичних – 30 год. / 1 кред.
самостійна робота –30 год./ 1 кред.
Екзамен у 8 семестрі

Миколаїв
2018

Програма відповідає вимогам освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів галузі знань 0305 «Економіка і підприємництво» (затверджена 02.02.2010 року Міністерством освіти і науки України).

Робочу програму розглянуто на засіданні кафедри фінансів, банківської справи та страхування обліково-фінансового факультету ННІ економіки та управління Миколаївського національного аграрного університету.

Протокол №19 від «13» червня 2018 року.

Завідувач кафедри

д-р. екон. наук, професор

Н.М. Сіренко

Робочу програму схвалено науково-методичною комісією обліково-фінансового факультету ННІ економіки та управління Миколаївського національного аграрного університету.

Протокол № 10 від «15» червня 2018 року.

Голова науково-методичної комісії

канд. екон. наук, доцент

Ю.Ю. Чебан

1. АНОТАЦІЯ

Сучасні перетворення в економіці України створили передумови для швидкого зростання фінансового ринку. Динамічно розвиваються його елементи: фондовий, валютний, грошовий та інші ринки. Тому важливе значення набуває всебічне вивчення методологічних основ і особливостей розвитку фінансового ринку в сучасних умовах господарювання. Оволодіння методами і інструментами надання фінансових послуг є невід'ємним елементом підготовки висококваліфікованих підприємців, бізнесменів, економістів, фінансистів, бухгалтерів, інвестиційних та інших менеджерів. Наявність великої кількості фінансових посередників (фондових бірж, брокерських і дилерських фірм, інвестиційних компаній і фондів) обумовлює необхідність чіткого уявлення емітентів і інвесторів про їхні функції, сферу діяльності, можливості.

ABSTRACT

Recent changes in the economy Ukraine created conditions for the rapid growth of the financial market. Dynamically developing its elements: stock, currency, money and other markets. Hence the importance of the study takes a comprehensive framework and methodological features of financial market in the current economic conditions. Mastering the methods and tools of financial services is an integral part of training highly skilled entrepreneurs, businessmen, economists, financiers, accountants, and other investment managers. The large number of financial intermediaries (stock exchanges, broker and dealer firms, investment companies and funds) necessitates a clear idea of issuers and investors about their functions, scope, possibilities.

2. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Галузь знань 0305 «Економіка та підприємництво»

Напрямок підготовки 6.030508 «Фінанси і кредит»

Освітній ступінь «Бакалавр»

Нормативна / вибіркова - **нормативна**

Семестр – 8

Кількість кредитів ECTS – 3,0

Кількість змістових модулів – 2,0

Кількість тем - 10

Загальна кількість годин – 90 год.

Види освітньої діяльності та види занять, обсяг годин:

лекції – 30 год.

практичні заняття – 30 год.

самостійна робота – 30 год.

Форми підсумкового контрольного заходу - екзамен

3. МЕТА, ЗАВДАННЯ, ОБ'ЄКТ, ПРЕДМЕТ ДИСЦИПЛІНИ

Мета вивчення дисципліни — отримання здобувачами вищої освіти поглиблених знань та практичних навичок щодо вміння визначати відповідні ринки з метою їх використання для здійснення розрахунків і інших фінансових операцій, оволодіння фінансовими інструментами і методами здійснення фінансових операцій з кредитування, випуску фінансових інструментів в обіг, з хеджування ризиків, лізингу, інвестиційних та інших послуг з метою забезпечення ефективного функціонування фірм, компаній, підприємств і їх оцінювання стосовно ефективності.

Завдання курсу — визначити основні види фінансових ринків, забезпечення механізмів їх функціонування, основних учасників, методів і способів здійснення фінансових операцій; опанування основними фінансовими концепціями — “фінансовий ринок”, “зміни вартості грошей за часом”, “грошовий потік і його дисконтування”, “фінансові і ділові ризики” тощо, а також організацією збирання необхідної інформації для аналізу і вибору фінансових інструментів і способів здійснення фінансових операцій, методологією формування грошових потоків і оцінки ефективності здійснених операцій, методами визначення ефективності прийняття рішень про доцільність застосування відповідних фінансових інструментів, методами визначення ризиків фінансових ринків і фінансових інструментів і механізмів їх зменшення; способами і підходами управління ризиками.

Об'єктом дослідження дисципліни є процеси руху фінансових інструментів на фінансових ринках.

Предмет дисципліни — система методів та засобів впливу фінансового ринку на економічний та соціальний розвиток підприємств та країни в цілому.

Майбутні спеціалісти-фінансисти повинні професійно володіти сучасними науково-обґрунтованими, високоефективними технологіями оцінки ефективності фінансових операцій, альтернативного аналізу їх здійснення.

У результаті вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти повинні знати:

- основи функціонування фінансового ринку;
- організаційну та інституціональну структуру фінансового ринку;

- основних фінансових посередників, що здійснюють операції на фінансовому ринку;
- форми та методи регулювання фінансового ринку;
- структуру фондової біржі, її функції та завдання;
- складові інфраструктури фінансового ринку.

Здобувачі вищої освіти повинні вміти:

- оцінювати ефективність кредитних та валютних операцій;
- розраховувати ціну капіталу за простими та складними відсотками;
- розраховувати вартість похідних цінних паперів;
- проводити оцінку дольових та боргових цінних паперів з використанням фондових індексів.

4. МІСЦЕ ДИСЦИПЛІНИ У СТРУКТУРІ ДИСЦИПЛІН

Гроші і кредит	Страховання	Мікроекономіка	Макроекономіка
Фінансова інфраструктура	ФІНАНСОВИЙ РИНОК		Фінанси
Фінансові послуги	Бюджетна система України	Економічна безпека	Міжнародні фінансові організації

5. СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ФІНАНСОВИЙ РИНОК»

для здобувачів вищої освіти обліково-фінансового факультету (4-го курсу) за напрямом підготовки 6.030508 «Фінанси і кредит»

Фінансовий ринок	Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади організації та функціонування фінансового ринку	Тема 1. Фінансовий ринок: сутність, функції та роль в економіці
		Тема 2. Законодавче регулювання фінансового ринку
		Тема 3. Інфраструктура фінансового ринку
		Тема 4. Ризик та ціна капіталу
	Змістовий модуль 2. Характеристика сегментів фінансового ринку	Тема 5. Грошовий ринок
		Тема 6 Кредитний ринок.
		Тема 7 Валютний ринок.
		Тема 8 Фондовий ринок.
		Тема 9 Ринок похідних цінних паперів
		Тема 10. Фондова біржа та біржові операції

6. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ „ФІНАНСОВИЙ РИНОК ”

У відповідності до навчального плану напряму підготовки 6.030508 «Фінанси і кредит» курс навчальної дисципліни «Фінансовий ринок» вивчається здобувачами вищої освіти протягом 8 семестру (4 курс). Курс складається із 90 годин / 3,0 кред. занять (2 змістові модулі), у т. ч. теоретичний курс (лекції) – 30 год./1 кред., практичні заняття - 30 год./1кред., самостійна робота - 30 год./1 кред. У 8 семестрі здобувачі вищої освіти складають екзамен.

6.1. ЗАГАЛЬНИЙ РОЗПОДІЛ ГОДИН І КРЕДИТІВ

Види занять	Загальна кількість годин/кредитів	Аудиторна кількість годин
Лекції	30 год./1,0	30
Практичні	30 год./1,0	30
Самостійна робота	30 год./1,0	-
Разом по курсу	90 / 3,0	60

З дисципліни «Фінансовий ринок» систематично проводиться поточний контроль знань здобувачів вищої освіти шляхом виконання модульних контрольних робіт, перевіряється виконання самостійної роботи.

6.2. Склад, обсяг і терміни виконання змістових модулів

Модулі курсу			Найменування змістових модулів	Розподіл навчального часу			Термін виконання, тижднів	Термін контрольного заходу
Найменування	Обсяг, кредит	Сума залікових балів		Лекції	Прак-тичні	Самотійна робота		
Теоретико-методологічні засади організації та функціонування фінансового ринку	1,2	14-24	1. Фінансовий ринок: сутність, функції та роль в економіці	2	2	2	1	2
			2. Законодавче регулювання фінансового ринку	2	2	2	2	3
			3. Інфраструктура фінансового ринку	4	4	4	4	5
			4. Ризик та ціна капіталу	4	4	4	6	7
Характеристика сегментів фінансового ринку	1,8	22-36	5. Грошовий ринок	4	4	4	8	9
			6. Кредитний ринок.	2	2	2	9	10
			7. Валютний ринок.	4	4	4	11	12
			8. Фондовий ринок.	2	2	2	12	13
			9. Ринок похідних цінних паперів	2	2	2	13	14
			10. Фондова біржа та біржові операції	4	4	4	15	16
Всього	3,0	36-60	x	30	30	30	x	x

6.3. ПЕРЕЛІК ТА КОРОТКИЙ ЗМІСТ ЛЕКЦІЙ

МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ ФІНАНСОВОГО РИНКУ – 12 ГОДИН

Тема 1. Фінансовий ринок: сутність, функції та роль в економіці

Фінансовий ринок як економічний простір, на якому формуються відносини купівлі-продажу фінансових фондів. Місце фінансового

ринку у фінансовій системі. Структура фінансового ринку: фондовий ринок, грошовий ринок, ринок банківських позичок.

Суб'єкти відносин — учасники фінансового ринку: держава, емітенти, інвестори, фінансові посередники. Фінансові інструменти ринку — цінні папери, їх економічна та правова природа. Цінний папір — фінансова вимога. Цінний папір — носій майнових та інших прав інвестора. Процес сек'юритизації, його значення для фінансового ринку. Впровадження комп'ютеризованих рахунків дебіторів і кредиторів ринку. Електронні цінні папери.

Функції фінансового ринку. Забезпечення руху фінансових потоків, переливу вільних фінансових фондів (заощаджень) в інвестиції.

Державне регулювання фінансового ринку, його причини, головні принципи, законодавчі основи.

Тема 2. Законодавче регулювання фінансового ринку

Міжнародні стандарти регулювання фінансового ринку. Регулювання фондового ринку в країнах — учасниках Європейського Союзу.

Основи правового регулювання фінансового ринку в Україні. Правові норми регулювання фінансового ринку і розвитку його інфраструктури.

Правове регулювання фондового ринку в Україні. Стратегія розвитку фондового ринку. Правові норми захисту майнових прав інвесторів. Права та обов'язки інституційних інвесторів. Забезпечення відкритості, прозорості інформації про емітента. Захист прав емітента.

Правові основи розвитку грошового ринку і ринку банківських позичок в Україні. Особливості формування нормативної бази грошового ринку та ринку банківських позичок. Правові норми захисту майнових прав інвестора на грошовому ринку.

Захист майнових прав вкладників та акціонерів комерційних банків. Пруденційне банківське регулювання.

Тема 3. Інфраструктура фінансового ринку

Поняття інфраструктури фінансового ринку, її склад. Значення інфраструктури для розвитку фінансового ринку. Система інфраструктури фінансового ринку в Україні. Професійна діяльність на ринку цінних паперів.

Технологія торгівлі цінними паперами. Техніка проведення аукціонів. Види аукціонів. Біржовий та позабіржовий обіг цінних паперів.

Фінансові інститути як посередники між суб'єктами фінансового ринку. Значення фінансового посередництва: деномінація заощаджень, приймання ризику неповернення виданої позички та виплати процентів, інформаційне забезпечення, консолідація ризиків та ефект росту масштабів угод.

Роль комерційних банків як посередників. Депозитні небанківські інститути. Кредитні спілки. Ощадні інститути. Страхові компанії. Інвестиційні компанії та фонди. Пенсійні фонди, перспективи їх розвитку в Україні. Брокери та дилери по цінних паперах. Фонди грошового ринку. Фінансові компанії. Активи та пасиви фінансових посередників, їх управління. Нетто — процентна маржа. Чисті активи.

Організатори торгівлі цінними паперами: фондові біржі, позабіржові фондові торговельні системи.

Національна депозитарна система в Україні, сфера її діяльності та учасники. Два рівні депозитарної системи. НБУ — депозитарій та фінансовий агент з обслуговування обігу державних цінних паперів. Депозитарний договір. Облік цінних паперів. Електронний облік цінних паперів. Ліцензії на право здійснення кожного виду депозитарної діяльності. Зберігачі цінних паперів. Номінальні утримувачі. Реєстри та реєстратори власників іменних цінних паперів.

Кліринг. Кліринговий депозитарій, розрахунковий банк.

Інформаційно-аналітичні інститути, їх значення для функціонування фінансового ринку. Фондові індекси та рейтинги.

Саморегулівні організації. Розвиток саморегулівних організацій у країнах з розвинутою ринковою економікою, їх функції та значення для розвитку ринку цінних паперів. Саморегулівні організації в Україні.

Органи контролю та нагляду на фінансовому ринку. Контрольні функції Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку, Національного банку України, Міністерства фінансів України.

Тема 4. Ризик та ціна капіталу

Ціноутворення на фінансовому ринку. Ціна кредиту — процент. Структура процентних ставок фінансового ринку. Дохід і ризик цінного папера. Теорії структури процентних ставок (неупередженого очікування, переваги ліквідності, сегментації ринку).

Розвиток теорій ризику. Причини появи та розвитку теорій ризику. Теорія Г. Марковіца (Нобелівська премія з економіки 1990 р.) — вибір раціонального (ефективного) портфеля, що забезпечує отримання очікуваного доходу за мінімального ризику. Виокремлення з обігу цінних паперів цінного папера без ризику.

Теорія В. Шарпа (Нобелівська премія з економіки 1990 р.). Поділ ризику на систематичний і несистематичний. Ефективний портфель — ринковий. Модель оцінки капітальних активів (МОКА) та її фінансове значення. Можливості застосування МОКА в Україні.

Модель арбітражного ціноутворення. Теорія ефективності фінансового ринку Є. Фама. Сучасна критика теорії.

МОДУЛЬ 2. ХАРАКТЕРИСТИКА СЕГМЕНТІВ ФІНАНСОВОГО РИНКУ – 18 ГОДИН

Тема 5. Грошовий ринок

Особливість грошового ринку як ринку високоліквідних фінансових активів, короткострокових цінних паперів.

Суб'єкти грошового ринку: держава (міністерство фінансів та центральний банк), комерційні банки та депозитарні небанківські інститути, господарські одиниці всіх форм власності, фінансові посередники — дилери по державних цінних паперах, дисконтні дома (Великобританія).

Функції грошового ринку. Забезпечення руху короткострокових ліквідних фінансових потоків, купівлі-продажу грошей як засобів платежу. Забезпечення касового виконання державного бюджету.

Інструменти грошового ринку. Вексель — дисконтний фінансовий інструмент. Казначейські векселі, їх особливості та значення для грошового ринку. Дохідність казначейського векселя. Аукціони казначейських векселів. Федеральні фонди. Угоди про продаж з обов'язковим викупом цінних паперів (репо). Сертифікати депозитів, що вільно обертаються. Комерційні цінні папери — прості векселі. Причини зростання обігу сертифікатів депозитів і комерційних векселів. Банківські акцепти, їх зв'язок зі світовою торгівлею.

Функції ринку банківських позичок: кредитування оборотних фондів (працюючого капіталу).

Операції центральних банків на відкритому ринку.

Тема 6. Кредитний ринок

Кредитний ринок як складова ринку капіталів. Суб'єкти кредитного ринку: держава (міністерство фінансів та центральний банк), комерційні банки та депозитарні небанківські інститути, господарські

одиниці всіх форм власності, фінансові посередники — дилери по державних цінних паперах, дисконтні дома (Великобританія).

Особливість ринку банківських позичок як ринку короткострокових і середньострокових позичок для фінансування оборотного (працюючого) капіталу.

Основні форми кредитних відносин. Види послуг комерційних банків. Поняття та економічна роль банківського кредиту. Забезпечення кредитів. Методи і принципи фінансування та кредитування капітальних вкладень комерційними банками. Поняття та методи банківського фінансування і кредитування капітальних вкладень. Порядок відкриття фінансування капіталовкладень. Лізингові та селенгові операції. Факторингові операції. Економічні основи та специфіка фінансової діяльності кредитних спілок. Інші послуги комерційних банків на фінансовому ринку. Кредитні рейтинги.

Тема 7. Валютний ринок

Становлення національної та світової валютних систем. Поняття, функції та суб'єкти валютного ринку

Валютні операції. Конверсійні операції на валютному ринку. Поняття конверсії валюти. Ринок операцій спот. Валютний курс і котировки. Основні види котирування валюти. Стратегія валютного арбітражу. Види валютних курсів. Визначення крос-курсу валют. Форвардні операції. Операції опціон і своп. Визначення ефективності операцій, пов'язаних з конвертованістю валют. Міжнародні розрахунки. Міжнародний кредит. Місце валютного ринку в системі світової валютної системи. Особливості організації міжнародних розрахунків. Основні форми міжнародних розрахунків. Валютні клірингові розрахунки. Розрахунки за допомогою блок-рахунків.

Валютне регулювання та курсова політика Центрального банку.

Тема 8. Фондовий ринок

Фондовий ринок як частина фінансового ринку. Значення розвитку фондового ринку для процесу нагромадження капіталу. Особливість фондового ринку, його суб'єкти. Функції фондового ринку. Рух довгострокових фінансових фондів. Особливості розвитку фондового ринку в Україні.

Інструменти фондового ринку: облігації та акції як класичні інструменти ринку капіталів, розвиток похідних цінних паперів.

Ринок облігацій. Облігація — борговий цінний папір. Класифікація облігацій. Ринок державних облігацій. Казначейські ноти та бони.

Муніципальні облігації та їх особливості. Облігації корпорації. Емісія, реєстрація та розміщення облігацій.

Дохідність облігації: поточна, до часу погашення, повна реалізована. Показник чутливості ціни облігації щодо зміни ринкового доходу (рівняння Макоулі). Рейтинг облігацій.

Ринок акцій. Акція як частка у статутному фонді акціонерного товариства. Класифікація акцій. Емісія, реєстрація та розміщення акцій. Способи розміщення. Виплата дивідендів. Спліт, консолідації, райти, скріпи. Поточна дохідність акції.

Курс (ціна) акції. Ціна акції з рівномірним ростом дивіденду (модель Гордона). Ціна акції з нерівномірним ростом дивіденду. Оцінка дивідендного доходу.

Фундаментальний аналіз ринку цінних паперів, його методи та значення для вивчення ринку і прийняття стратегічних рішень.

Технічний аналіз ринку цінних паперів. Методи аналізу. Побудова лінійних та стовпчикових графіків. Японські свічки як різновид стовпчикових графіків. Осцилятори. Значення технічного аналізу для прийняття рішень з купівлі-продажу цінних паперів.

Тема 9. Ринок похідних цінних паперів

Причини появи та розвитку ринку похідних цінних паперів. Хеджування. Види фінансових похідних цінних паперів, їх особливості.

Форвардні контракти та їх особливості. Поняття відкритої позиції, довгої та короткої позиції.

Ф'ючерсні контракти, їх значення, види: короткостроковий процентний ф'ючерс, довгостроковий процентний ф'ючерс, ф'ючерсні контракти на казначейський вексель та індекс. Ф'ючерсні біржі. Роль розрахункової палати біржі. Маржовий рахунок, початкова та варіаційна маржа. Ф'ючерсна ціна. Базис.

Опціони та їх особливості. Нерівномірний розподіл ризику між продавцем і покупцем опціону. Американський та західноєвропейський види опціонів. Модель Блека-Сколеса для опціону на продаж. Опціони на акції, облігації, індекси, ф'ючерсні контракти, валюту.

Контракти своп. Процентні свопи. Валютні свопи. Банківський ринок своп, його особливості.

Варанти, права власників. Частки в пулах та взаємних фондах.

Створення ринку «синтетичних» цінних паперів. Фінансовий інжиніринг. Створення нових фінансових інструментів (продуктів). Комбінація опціонів. Стелажна угода. Стренг. Стреп. Стріп. Спред.

Тема 10. Фондова біржа та біржові операції

Фондова біржа — організаційно оформлений, постійно діючий ринок, на якому здійснюється торгівля цінними паперами. Історія створення бірж у західних країнах.

Основи організації та роботи біржі. Брокери, дилери, спеціалісти на фондовій біржі.

Біржові індекси, їх значення. Індекси зарубіжних фондових ринків: DowJones, StandardandPoors, DAX. Міжнародні індекси. Індекси Міжнародної фінансової корпорації (IFC): IFC Frontier, IFC Global, IFC Investable. Включення України до індексу IFC Frontier на базі індексу ПФТС. Фондові індекси України: Комекс-брок, Wood-15, ProU-50, Індекс ПФТС.

Позабіржова торгівля. Національна асоціація дилерів з цінних паперів у США як регулятор торгівлі на позабіржовому ринку. Автоматичні котирування Національної асоціації дилерів з цінних паперів у США NASDAQ, її правила, норми ділової поведінки.

Розвиток позабіржової торгівлі в Україні. Позабіржова фондова торговельна система (ПФТС). Організація торгівлі цінними паперами. Лістинг, кліринг ПФТС.

ПЛАН ЛЕКЦІЙ

МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ ФІНАНСОВОГО РИНКУ – 12 ГОДИН

Лекція №1. Тема № 1. Фінансовий ринок: сутність, функції та роль в економіці (Традиційна лекція з використанням презентації, 2 год.)

1. Фінансовий ринок: сутність, функції та роль в економіці країни.
2. Принципи та функції фінансового ринку.
3. Структура фінансового ринку.
4. Класифікація фінансових ринків.
5. Фінансові активи та фінансові інструменти.

Лекція №2. Тема № 2. Регулювання фінансового ринку (Традиційна лекція з використанням презентації, 2 год.).

1. Сутність, принципи та напрями регулювання фінансового ринку.
2. Рівні та форми регулювання фінансового ринку.
3. Державне регулювання фінансового ринку України.
4. Внутрішнє регулювання фінансового ринку.
5. Міжнародні норми банківського регулювання та нагляду.

Лекція № 3, 4. Тема №3. Поняття фінансової інфраструктури (Традиційна лекція з використанням презентації, 4 год.)

1. Сутність, призначення і роль фінансової інфраструктури.
2. Складові фінансової інфраструктури.
3. Інструментальне наповнення фінансової інфраструктури.

Лекція №5, 6. Тема № 4. РИЗИК І ЦІНА КАПІТАЛУ (Традиційна лекція з використанням презентації, 4 год.)

1. Особливості ціноутворення на фінансовому ринку.
2. Види та функції цін.
3. Майбутня та поточна вартість фінансових інструментів:
 - 3.1. Зміна вартості грошей у часі. Прості та складні відсотки.
 - 3.2. Види та структура процентних ставок.
 - 3.3. Механізм оцінювання фінансових активів.
 - 3.4. Формування вартості окремих фінансових інструментів.
4. Фінансові ризики.
5. Розвиток теорії ризику.

МОДУЛЬ 2. ХАРАКТЕРИСТИКА СЕГМЕНТІВ ФІНАНСОВОГО РИНКУ – 18 ГОДИН

Лекція № 7, 8. Тема № 5. Грошовий ринок (Традиційна лекція з використанням презентації, 4 год.)

- 1 Структура і суть грошового ринку. Об'єкти й суб'єкти
2. Інструменти грошового ринку.
- 3 Характеристика облікового ринку та його особливості
- 4 Характеристика міжбанківського ринку. Операції на міжбанківському ринку

Лекція № 9. Тема № 6. Кредитний ринок України (Традиційна лекція з використанням презентації, 2 год.)

1. Сутність і значення кредитного ринку
2. Розвиток кредитного ринку України
3. Основні форми кредитних відносин

Лекція № 10, 11. Тема № 7. Валютний ринок (Традиційна лекція з використанням презентації, 42 год.)

1. Поняття та структура валютного ринку.
2. Валютні операції.
3. Валютне регулювання та курсова політика Центрального банку. Особливості в Україні.
4. Поняття та структура валютного ринку

Лекція № 12. Тема № 8. Фондовий ринок (Традиційна лекція з використанням презентації, 2 год.)

1. Загальна характеристика фондового ринку.
2. Ознаки класифікації фондового ринку.
3. Учасники фондового ринку та їх професійна діяльність.
4. Основні операції фондового ринку.

Лекція № 13. Тема № 9. Похідні цінні папери та особливості функціонування ринку похідних цінних паперів. (Традиційна лекція з використанням презентації, 2 год.)

1. Похідні цінні папери: сутність і види.
2. Характеристика основних похідних фінансових інструментів.
3. Форвардні контракти та їх особливості.
4. Ф'ючерсні контракти;
5. Опціонні контракти;
6. Варанти;
7. Своп-контракти.

Лекція № 14, 15. Тема № 10. Фондова біржа та біржові операції (Традиційна лекція з використанням презентації, 4 год.)

1. Сутність фондової біржі, її види та функції.
2. Правила фондової біржі.
3. Сутність біржового ринку.
4. Біржові фондові індекси.
5. Рейтинги фондового ринку.

6.4. ПЕРЕЛІК ТА ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ ФІНАНСОВОГО РИНКУ – 12 годин

План ПЗ № 1. Тема № 1 Фінансовий ринок: сутність, функції та роль в економіці - (2 год.).

- 1) усне опитування (1-2 бали);
- 2) тести (1-2 бали);

3) задачі (1-2 бали).

Питання для опитування :

1. Фінансовий ринок: сутність, функції та роль в економіці країни.
2. Принципи та функції фінансового ринку.
3. Структура фінансового ринку.
4. Класифікація фінансових ринків.
5. Фінансові активи та фінансові інструменти.

ПЛАН ПЗ №2. Тема № 2. Регулювання фінансового ринку - (2 год.).

1) усне опитування (1-2 бали);

2) тести (1-2 бали);

3) задачі (1-2 бали).

Питання для опитування :

1. Сутність, принципи та напрями регулювання фінансового ринку.
2. Рівні та форми регулювання фінансового ринку.
3. Державне регулювання фінансового ринку України.
4. Внутрішнє регулювання фінансового ринку.
5. Міжнародні норми банківського регулювання та нагляду.

ПЛАН ПЗ № 3 ,4. Тема № 3. Поняття фінансової інфраструктури - (4 год.)

1) усне опитування (1-2 бали);

2) тести (1-2 бали);

3) задачі (1-2 бали).

Питання для опитування:

1. Сутність, призначення і роль фінансової інфраструктури.
2. Складові фінансової інфраструктури.
3. Інструментальне наповнення фінансової інфраструктури

ПЛАН ПЗ №5, 6. Тема № 4. Ризик і ціна капіталу - (4 год.)

1) усне опитування (1-2 бали);

2) тести (1-2 бали);

3) задачі (1-2 бали).

Питання для опитування:

1. Особливості ціноутворення на фінансовому ринку.
2. Види та функції цін.
3. Майбутня та поточна вартість фінансових інструментів:
 - 3.1. Зміна вартості грошей у часі. Прості та складні відсотки.
 - 3.2. Види та структура процентних ставок.

3.3.Механізм оцінювання фінансових активів.

3.4. Формування вартості окремих фінансових інструментів.

4. Фінансові ризики.

5. Розвиток теорій ризику

МОДУЛЬ 2. ХАРАКТЕРИСТИКА СЕГМЕНТІВ ФІНАНСОВОГО РИНКУ – 18 ГОДИН

ПЛАН ПЗ №7,8. Тема № 5. Грошовий ринок (4 год.)

1) усне опитування (1-2 бали);

2) тести (1-2 бали);

3) задачі (1-2 бали).

Питання для опитування :

1 Структура і суть грошового ринку. Об'єкти й суб'єкти.

2 Характеристика облікового ринку та його особливості.

3 Характеристика міжбанківського ринку. Операції на міжбанківському ринку.

ПЛАН ПЗ № 9. тема № 6. Кредитний ринок України (2 год.)

1) усне опитування (1-2 бали);

2) тести (1-2 бали);

3) задачі (1-2 бали).

Питання для опитування :

1. Сутність і значення кредитного ринку

2. Розвиток кредитного ринку України

3. Основні форми кредитних відносин

ПЛАН ПЗ № 10,11. Тема № 7. Валютний ринок (4 год.)

1) усне опитування (1-2 бали);

2) тести (1-2 бали);

3) задачі (1-2 бали).

Питання для опитування :

1.Поняття та структура валютного ринку.

2.Валютні операції.

3. Валютне регулювання та курсова політика Центрального банку.

Особливості в Україні.

4. Поняття та структура валютного ринку

ПЛАН ПЗ № 12. Тема № 8. Фондовий ринок (2 год.)

1) усне опитування (1-2 бали);

2) тести (1-2 бали);

3) задачі (1-2 бали).

Питання для опитування :

1. Загальна характеристика фондового ринку.
2. Ознаки класифікації фондового ринку.
3. Учасники фондового ринку та їх професійна діяльність.
4. Основні операції фондового ринку

ПЛАН ПЗ № 13. Тема № 9. Похідні цінні папери та особливості функціонування ринку похідних цінних паперів. (2 год.)

- 1) усне опитування (1-2 бали);
- 2) тести (1-2 бали);
- 3) задачі (1-2 бали).

Питання для опитування :

1. Похідні цінні папери: сутність і види.
2. Характеристика основних похідних фінансових інструментів:
3. Ф'ючерсні контракти;
4. Форвардні контракти;
5. Опціонні контракти;
6. Варанти;
7. Своп-контракти;
8. Інші види похідних.

ПЛАН ПЗ № 14, 15. Тема № 10. Фондова біржа та біржові операції (4 год.)

- 1) усне опитування (1-2 бали);
- 2) тести (1-2 бали);
- 3) задачі (1-2 бали).

Питання для опитування :

1. Сутність фондової біржі, її види та функції.
2. Правила фондової біржі.
3. Сутність біржового ринку.
4. Біржові фондові індекси.

Заняття на базі філій кафедри фінансів, банківської справи та страхування

по темі № 6. Кредитний ринок України. — 2 год.

Візуальне супроводження дисципліни

Лекційні заняття з дисципліни «Фінансовий ринок» по всіх темах, що вивчаються, супроводжуються презентаціями.

Практичні заняття по темах № 5, № 6, № 7, № 8 супроводжуються демонстрацією навчальних фільмів (з фільмотеки кафедри фінансів, банківської справи та страхування).

Матеріально-технічне забезпечення дисципліни

1. Використання фільмотеки кафедри фінансів, банківської справи та страхування при вивченні тем:

№ 5 «Грошовий ринок»;

№ 6 «Кредитний ринок».

№ 7 «Валютний ринок»;

№ 8 «Фондовий ринок»

2. Застосування елементів дистанційного навчання.

6.5. ТЕМИ, ФОРМА КОНТРОЛЮ ТА ПЕРЕВІРКИ ЗАВДАНЬ, ЯКІ ВИНЕСЕНІ НА САМОСТІЙНЕ ОBOB'ЯЗКОВЕ ОПРАЦЮВАННЯ

МОДУЛЬ 1. Теоретико-методологічні засади організації та функціонування фінансового ринку – 12 ГОДИН

Тема 1. Фінансовий ринок: сутність, функції та роль в економіці – 2 годин

1. Фінансовий ринок: сутність, функції та роль в економіці країни.

2. Принципи та функції фінансового ринку.

3. Структура фінансового ринку.

4. Класифікація фінансових ринків.

5. Фінансові активи та фінансові інструменти

Тема 2. Регулювання фінансового ринку - 2 годин

1. Сутність, принципи та напрями регулювання фінансового ринку.

2. Рівні та форми регулювання фінансового ринку.

3. Державне регулювання фінансового ринку України.

4. Внутрішнє регулювання фінансового ринку.

5. Міжнародні норми банківського регулювання та нагляду.

Тема 3. Поняття фінансової інфраструктури - 4 год.

1. Сутність, призначення і роль фінансової інфраструктури.

2. Складові фінансової інфраструктури.

3. Інструментальне наповнення фінансової інфраструктури

Тема 4. Ризик і ціна капіталу - 4 годин

1. Особливості ціноутворення на фінансовому ринку.

2. Види та функції цін.

3. Майбутня та поточна вартість фінансових інструментів:

3.1. Зміна вартості грошей у часі. Прості та складні відсотки.

3.2. Види та структура процентних ставок.

3.3. Механізм оцінювання фінансових активів.

3.4. Формування вартості окремих фінансових інструментів.

4. Фінансові ризики.

5. Розвиток теорій ризику.

МОДУЛЬ 2. ХАРАКТЕРИСТИКА СЕГМЕНТІВ ФІНАНСОВОГО РИНКУ – 18 ГОДИН

Тема 5. Грошовий ринок – 4 годин

1 Структура і суть грошового ринку. Об'єкти й суб'єкти

2 Характеристика облікового ринку та його особливості

3 Характеристика міжбанківського ринку. Операції на міжбанківському ринку

Тема 6. Кредитний ринок України – 2 годин

1. Сутність і значення кредитного ринку

2. Розвиток кредитного ринку України

Тема 7. Валютний ринок - 4 годин

1.Поняття та структура валютного ринку.

2.Валютні операції.

3. Валютн ерегулювання та курсова політика Центрального банку. Особливості в Україні.

4. Поняттята структура валютного ринку.

Тема 8 Фондовий ринок- 2 годин

1.Загальна характеристика фондового ринку.

2.Ознаки класифікаціїфондового ринку.

3.Учасники фондового ринку та їх професійна діяльність.

4.Основні операції фондового ринку.

Тема 9 Похідні цінні папери та особливості функціонування ринку похідних цінних паперів. – 2 годин

1.Похідні цінні папери: сутність і види.

2. Характеристика основнихпохіднихфінансовихінструментів.

3. Ф'ючерсні контракти.

4. Форвардні контракти.

5. Опціонні контракти.

6. Варанти.

7. Своп-контракти.

8. Інші види похідних.

Тема 10. Фондова біржа та біржові операції - 4 годин

1. Сутність фондової біржі, її види та функції.

2. Правила фондової біржі.

3. Сутність біржового ринку.

4.Біржові фондові індекси.

ПЕРЕЛІК ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

- 1) підготовка і друкування наукової статті (обсягом 0,375 друк. арк.);
- 2) підготовка і друкування тез (обсягом 0,125 друк. арк.);

Форма перевірки

та оцінювання завдань самостійної роботи

Форма перевірки та оцінювання завдань обов'язкової самостійної роботи

Модуль	№ з/п	Тема	Кількість годин	Кількість балів	Форма контролю
1	1	1. Фінансовий ринок: сутність, функції та роль в економіці	2	2	Опитування, тестування
1	2	2. Законодавче регулювання фінансового ринку	2	2	Опитування, тестування
1	3	3. Інфраструктура фінансового ринку	4	2	Опитування, тестування
1	4	4. Ризик та ціна капіталу	4	2	Опитування, тестування
2	5	5. Грошовий ринок	4	2	Опитування, тестування
2	6	6. Кредитний ринок	2	2	Опитування, тестування
2	7	7. Валютний ринок	4	2	Опитування, тестування
2	8	8. Фондовий ринок	2	2	Опитування, тестування
2	9	9. Ринок похідних цінних паперів	2	2	Опитування, тестування
2	10	10. Фондова біржа та біржові операції	4	2	Опитування, тестування
		Всього	30	20	

6.6. ПИТАННЯ ДЛЯ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

6.6.1. Питання для поточного контролю знань

Модуль 1. Теоретико-методологічні засади організації та функціонування фінансового ринку

1. Місце фінансового ринку в фінансовій системі.
2. Національний банк як орган державного регулювання фінансового ринку.
3. Корпоративні облігації.
4. Рух фінансових ресурсів та капіталу в економіці та передумови виникнення фінансового ринку.

5. Суб'єкти фінансового ринку та їх класифікація.
6. Факторингові операції.
7. Функції фінансового ринку.
8. Форвардні операції.
9. Лізингові та селенгові операції.
10. Поняття сегментації фінансового ринку.
11. Ринок цінних паперів.
12. Біржові індекси.
13. Держава як суб'єкт фінансового ринку.
14. Небанківські кредитні інститути.
15. Загальне поняття фінансового посередництва.
16. Функції суб'єктів (учасників) фінансового ринку.
17. Валютний курс і котировки.
18. Сучасні методи та схеми хеджування ризиків на фінансовому ринку.
19. Інститути інфраструктури фінансового ринку як суб'єкти фінансового ринку.
20. Контрактні фінансові інститути.
21. Методи регулювання банківської діяльності.
22. Методи структуризації фінансового ринку.
23. Операції опціон ісвоп.
24. Ризик в процесі прийняття управлінських рішень у фінансовій сфері.
25. Страховий ринок.
26. Формування курсової вартості цінних паперів.
27. Поняття та елементи ринкової інфраструктури.
28. Характеристика основних інструментів фінансового ринку.
29. Види валютних курсів.
30. Фактори формування ринку державних цінних паперів.
31. Грошовий ринок.
32. Комерційні банки: їх види та операції.
33. Місце фондової біржі на ринку цінних паперів.
34. Валютний ринок.
35. Ринок операцій спот.
36. Роль банків у інфраструктурному забезпеченні ринку.
37. Організація та особливості функціонування депозитного ринку
38. Види послуг комерційних банків.
39. Хеджери. Техніка хеджування.

40. Ринок капіталу (кредитний ринок).
41. Особливості формування ринку акцій.
42. Банківські інформаційні технології.
43. Характеристика структури фінансового ринку.
44. Регулювання кредитних відносин центрального банку з комерційними.
45. Методи та критерії вимірювання міри фінансового ризику.

Модуль 2. ХАРАКТЕРИСТИКА СЕГМЕНТІВ ФІНАНСОВОГО РИНКУ

46. Банківська система як основа розвитку ринку фінансових послуг в Україні.
47. Економічні основи та специфіка фінансової діяльності кредитних спілок.
48. Основні поняття в теорії ф'ючерських, форвардних контрактів на міжбанківських операціях "своп".
49. Юридичні особи усіх форм власності як суб'єкти фінансового ринку.
50. Фінансовий ринок як Фінансовий ринок.
51. Хеджери, спекулянти та арбітражери як основні учасники ринку термінових контрактів.
52. Теоретичні засади територіальної організації фінансового ринку .
53. Хеджування за допомогою опціонів.
54. Міжнародні розрахунки.
55. Конверсійні операції на валютному ринку. Поняття конверсії валюти.
56. Характеристика державних облігацій.
57. Модель ринку цінних паперів України.
58. Етапи становлення ринку банківських послуг України.
59. Місце валютних ризиків в системі комерційних ризиків.
60. Особливості процесу адаптації банківського законодавства України і Європейського Союзу.
61. Методологічні підходи до вирішення проблемиструктуризації фінансового ринку
62. Поняття та економічна роль банківського кредиту. Забезпечення кредитів.
63. Особливості організації та функціонування інфраструктури ринку цінних паперів.

64. Ринок дорогоцінних металів і каменів та інших об'єктів реального інвестування. Ринок нерухомості.
65. Механізм реалізації опціонних операцій.
66. Проведення операцій на відкритому ринку — традиційний метод емісійно-кредитного регулювання.
67. Державні фінансові інститути на грошовому ринку.
68. Міжбанківські операції "своп".
69. Основні завдання державного регулювання інвестиційних процесів у економіці України.
70. Методи і принципи фінансування та кредитування капітальних вкладень комерційними банками.
71. Проблеми організації ф'ючерсної торгівлі на сучасному етапі розвитку української економіки.
72. Державна політика на валютному ринку.
73. Особливості організації міжнародних розрахунків.
74. Механізм хеджування за допомогою ф'ючерсних контрактів.
75. Правові аспекти регулювання ринку цінних паперів.
76. Основні види котирування валюти.
77. Біржові спекулянти та їх класифікація
78. Необхідність фінансового регулювання фінансового ринку на етапі становлення його функціональної системи.
79. Стратегія валютного арбітражу.
80. Основні форми міжнародних розрахунків.
81. Проблема ліквідації проблемних позик.
82. Валютні клірингові розрахунки.
83. Роль казначейських цінних паперів в управлінні державним бюджетом.
84. Правові основи регулювання банківського кредитування.
85. Регіоналізація фінансових відносин як передумова формування регіональних фінансових ринків.
86. Валютні опціони.
87. Вплив податкової політики держави на розвиток та функціонування ринку нерухомості
88. Місцеве та регіональне самоврядування як суб'єкт фінансового ринку.
89. Міжнародний кредит.
90. Встановлення економічних показників регулювання діяльності комерційних банків.
91. Послуги для здійснення грошових платежів та розрахунків.

92. Поняття та методи банківського фінансування і кредитування капітальних вкладень.
93. Біржові операції з цінними паперами.
94. Визначення ефективності операції, пов'язаних з конвертованістю валют.
95. Основні поняття біржової торгівлі ф'ючерсними контрактами.
96. Регулювання діяльності учасників ринку цінних паперів. Роль саморегулюючих організацій на ринку цінних паперів.
97. Особливості становлення та функціонування ринку муніципальних цінних паперів.
98. Проблеми реєстраторського сегмента ринку цінних паперів.
99. Місце валютного ринку у системі світової валютної системи
100. Інфраструктурна база біржової та позабіржової діяльності на ринку цінних паперів України.

6.6.2.ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ (ЕКЗАМЕНУ)

1. Місце фінансового ринку в фінансовій системі.
2. Національний банк як орган державного регулювання фінансового ринку.
3. Корпоративні облігації.
4. Суб'єкти фінансового ринку та їх класифікація.
5. Факторингові операції.
6. Функції фінансового ринку.
7. Форвардні операції.
8. Лізингові та селенгові операції.
9. Поняття сегментації фінансового ринку.
10. Ринок цінних паперів.
11. Біржові індекси.
12. Небанківські кредитні інститути.
13. Функції суб'єктів (учасників) фінансового ринку.
14. Валютний курс і котировки.
15. Сучасні методи та схеми хеджування ризиків на фінансовому ринку.
16. Операції опціон і своп.
17. Поняття та елементи ринкової інфраструктури.
18. Характеристика основних інструментів фінансового ринку.
19. Види валютних курсів.

20. Грошовий ринок.
21. Комерційні банки: їх види та операції.
22. Місце фондової біржі на ринку цінних паперів.
23. Валютний ринок.
24. Ринок операцій спот
25. Організація та особливості функціонування депозитного ринку
26. Види послуг комерційних банків.
27. Хеджери. Техніка хеджування.
28. Ринок капіталу (кредитний ринок).
29. Основні поняття в теорії ф'ючерських, форвардних контрактів на міжбанківських операціях "своп".
30. Хеджери, спекулянти та арбітражери як основні учасники ринку термінових контрактів.
31. Хеджування за допомогою опціонів.
32. Міжнародні розрахунки.
33. Конверсійні операції на валютному ринку. Поняття конверсії валюти.
34. Модель ринку цінних паперів України.
35. Поняття та економічна роль банківського кредиту. Забезпечення кредитів.
36. Особливості організації та функціонування інфраструктури ринку цінних паперів.
37. Ринок дорогоцінних металів і каменів та інших об'єктів реального інвестування. Ринок нерухомості.
38. Механізм реалізації опціонних операцій.
39. Механізм хеджування за допомогою ф'ючерсних контрактів.
40. Основні види котирування валюти.
41. Біржові спекулянти та їх класифікація.
42. Валютні клірингові розрахунки.
43. Валютні опціони.
44. Міжнародний кредит.
45. Встановлення економічних показників регулювання діяльності комерційних банків.
46. Послуги для здійснення грошових платежів та розрахунків.
47. Біржові операції з цінними паперами.
48. Визначення ефективності операції, пов'язаних з конвертованістю валют.
49. Місце валютного ринку у системі світової валютної системи.

50. Інфраструктурна база біржової та позабіржової діяльності на ринку цінних паперів України.

6.7.РЕЙТИНГОВА ОЦІНКА З ДИСЦИПЛІНИ ТА СХЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

За всі види робіт впродовж семестру (тести, опитування, контрольні роботи, тощо) здобувач вищої освіти може отримати від 0 до 60 балів.

Схема поточного і підсумкового контролю знань

№ з/п	Кількість годин		Форма контролю	К-ть заходів	Оцінка		Сума	
	ЛЗ	ПЗ			min	max	min	max
1	12	12	Аудиторна робота: Контрольна робота	1	2	4	2	4
			Задача модулю (розв'язання задач, усне опитування, підготовка презентацій)	4	1	2	4	8
			Самостійна робота: Обов'язкова: - тестування	4	1	2	4	8
			Індивідуальне опрацювання питань курсу (12 год)	4	1	1	4	4
			Разом					14
2	18	18	Аудиторна робота: Контрольна робота	1	2	4	2	4
			Задача модулю (розв'язання задач, усне опитування, підготовка презентацій)	6	1	2	6	12
			Самостійна робота: Обов'язкова: - тестування	6	1	2	6	12
			Індивідуальна: - тези	1	3	3	3	3
			Індивідуальне опрацювання питань курсу (18 год)	5	1	1	5	5
Разом					22	36		
Поточний контроль знань							36	60
Поточний контроль знань (екзамен)							24	40
Всього по дисципліні							60	100

Шкала оцінювання ECTS

Оцінка ECTS	Визначення	Оцінка в балах	Традиційна оцінка
A	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	«5»
B C	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю помилок	75-89	«4»
D E	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	60-74	«3»
EX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як досягти мінімального критерію	35-59	«2»
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота	1-34	«2»

7.1. ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЗАКОНОДАВЧО-НОРМАТИВНИХ АКТІВ

1. Буднік М.М. Фінансовий ринок : [навч. посіб] / М.М. Буднік. — К. : ЦУЛ, 2009. — 334 с.
2. Васильєва В.В. Фінансовий ринок : [навч. посіб] / В.В. Васильєва. — К. : ЦУЛ, 2008. — 368 с.
3. Еш С.М. Фінансовий ринок : [навч. посіб] / С.М. Еш. — К. : Центр учбової літератури, 2011. — 528 с.
4. Лівшиц Д.М. Цінні папери. Ринок операцій та облік : [навч. посіб] / Д.М. Лівшиц. — К. : Центр учбової літератури, 2013. — 336 с.
5. Мельник В. А. Ринок цінних паперів : підручник / В.А. Мельник. — К. : ВІРА-Р, 2010. – 345 с.
6. Науменкова С.В. Фінансовий ринок та інвестиції : [навч. посіб] / С.В. Науменкова. — К. : ЦНД НБУ, 2010. — 170 с.
7. Павлов В.І. Цінні папери в Україні : [навч. посіб] / В.І. Павлов. — К. : Кондор, 2004. — 400 с.
8. Смолянська О. Ю. Фінансовий ринок : [навч. посіб] / О.Ю. Смолянська. — К.: Центр навчальної літератури, 2010. — 384с.
9. Ситник Л.С. Ринок фінансових послуг : [навч. посіб] / Л.С. Ситник. — К. : ЦНЛ, 2006. — 352 с.
10. Сич Є. М. Ринок фінансових послуг : [навч. посіб] / / Є. М. Сич, В. П. Ільчук, Н. І. Гавриленко. — К. : Центр учбової літератури, 2012. — 428 с.

11. Ходаківська В. П. Ринок фінансових послуг: теорія та практика : [навч. посіб] / В.П. Ходаківська. — К. : Центр учбової літератури, 2009. — 392 с.
12. Шелудько В. М. Фінансовий ринок : підручник / В.М. Шелудько. — К. : Знання, 2008. — 535с.
13. Школьник І.О. Фінансовий ринок України : сучасний стан і стратегія розвитку : [навч. посіб] / І.О.Школьник. — Суми : Мрія, 2010. — 347 с.
14. Черкасова С.В. Фінансовий ринок : [навч. посіб] / С.В. Черкасова. — Л. : Магнолія, 2012. — 312с.

Робочу програму склала
асистент

О.А. Боднар